

دانشگاه علوم پزشکی تهران
دانشکده پرستاری و مامایی

رسالهٔ دکتری پرستاری

تبیین فرایند شکل‌گیری سلامت اجتماعی پرستاران: ارائه مدل شماتیک

جهت اخذ درجه دکتری تخصصی پرستاری

اساتید راهنما: دکتر ناهید دهقان نیری، دکتر حمید پیروی

دانشجو: ناصر مظفری

شهریور ۱۳۹۴

چکیده

تبیین فرایند شکل‌گیری سلامت اجتماعی پرستاران: ارائه مدل شماتیک

سابقه و هدف: سلامت اجتماعی پرستاران از جنبه‌های مهم رشد حرفه‌ای است. علیرغم تأکید سازمان بهداشت جهانی بر سلامت، بعد اجتماعی آن، نسبت به سایر ابعادش کمتر مورد توجه بوده است. در واقع سلامت اجتماعی جمع‌بندی از شرایط اجتماعی فرد در جامعه است که می‌تواند شاخص و ابزار تحلیلی خوبی برای جامعه‌شناسان و آسیب‌شناسان مسایل اجتماعی و برنامه‌ریزان توسعه پرستاری باشد. این بعد از سلامت به عنوان یک دست‌آورد نشانگر میزان حل و فصل مسایل مرتبط با روابط و تعاملات اجتماعی و وضعیت خوب بودن و رضایت افراد است و این مطالعه نیز در آن راستا و برای تبیین فرایند شکل‌گیری سلامت اجتماعی پرستاران انجام شد.

مواد و روشها: در این پژوهش کیفی، روش گراندد تئوری معرفی شده توسط کوربین و اشتراوس (نسخه ۲۰۰۸) استفاده شد. جمع‌آوری داده‌ها از طریق مصاحبه نیمه ساختار یافته انجام گرفت. بیست مصاحبه با ۱۸ نفر از پرستاران (۹ مرد، ۹ نفر زن با مدرک تحصیلی: ۱۳ نفر لیسانس، ۴ کارشناسی ارشد، و یک نفر دکترا پرستاری) انجام شد. محدوده سنی آنها متغیر از ۲۳ تا ۵۰ سال و میانگین سابقه کار ۱۵.۹۴ سال بود. شرکت‌کنندگان از پرستاران تهران، قزوین، رشت، اردبیل، تبریز و ارومیه بودند. این انتخاب در آغاز به صورت هدفمند و در ادامه به روش نمونه‌گیری نظری انجام شد. جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل داده‌ها از فروردین ۱۳۹۲ تا شهریور ۱۳۹۴ به طول انجامید و برای مدیریت داده‌ها از نرم‌افزار MAXQDA10¹ استفاده شد.

نتایج: پس از تجزیه و تحلیل داده‌ها، پنج طبقه اصلی شامل "هویت حرفه‌ای اولیه"، "جو درون سازمانی"، "جو بیرون سازمانی"، "عطش حمایت همه‌جانبه" و "تلاش برای هستی‌درخور" استخراج شد. این طبقه‌های اصلی با بیست و دو طبقه فرعی، طبقه مرکزی "هستی‌درخور" را تشکیل دادند و سلامت اجتماعی پرستاران با ویژگی‌های پویا، تعاملی، تکاملی و پیچیده حاصل این طبقه‌ها است.

نتیجه‌گیری: سلامت اجتماعی پرستاران، برابند کنش و واکنش متغیرهای فردی، بین فردی و اجتماعی است که تحت تأثیر جو درون سازمانی و برون سازمانی و درک شخص از درجه حمایت جامعه، رسانه، سازمان، همکار و خانواده شکل می‌گیرد و با تلاش و دریافت هستی‌درخور ارتقا پیدا می‌نماید. همچنین از یافته‌های این پژوهش می‌توان در طراحی پرسشنامه اختصاصی برای سلامت اجتماعی پرستاران بهره‌برداری نمود.

---

¹MAX Qualitative Data Analysis (MAXQDA is a software program designed for computer-assisted qualitative and mixed methods data, text and multimedia analysis in academic, scientific, and business institutions.)

Tehran University of Medical Sciences

School of Nursing and Midwifery

Explaining the Formation Process of Social Well-Being in
Nurses: Developing a Schematic Model"
in completion of PhD Course in Nursing

Supervisors:

Dr. Nahid Dehghan nayeri , Dr. Hamid Peyrovi

Naser Mozaffari

September, 2015

Abstract

Background: Social well-being of nurses is an important aspect of the professional growth. Despite the emphasis on health, the World Health Organization, the social dimension of health has recently focused attention. In fact, social well-being is a representation of social condition that can play as an index and analytical tool for sociologists and social planning for nurses. Despite the importance of social well-being no study has been done to explain the formation process of social well-being. Therefore, this study was designed to explain the formation process of social well-being in nurses.

Methods: In this qualitative research, the grounded theory method introduced by Corbin and Strauss (version 2008) was used to conduct the study. Data collection was performed through semi-structured interviews. Twenty interviews were conducted with 18 nurses (9 male, 9 female) including 13 bachelor degree, 4 masters, and a PhD in nursing. Their age range was variable from 23 to 50 years, with an average work experience of 15.94 years. Participants were selected from among nurses of the cities Tehran, Qazvin, Rasht, Ardabil, Tabriz and Uremia. At beginning of data collection purposive sampling method was used to collect data then continued with theoretical sampling method. Collecting and analyzing data lasted from March 2013 to September 2015. MAXQDA10, qualitative data analysis software was used to manage the data.

Results: After data analysis five main categories were condensed from the data including 'basic professional identity', 'The atmosphere within the organization', 'External atmosphere', 'thirst for holistic support', 'Efforts for a worthwhile existence'. These categories extracted from twenty two subcategories. The core category describing social well-being of nurses named as 'worthwhile existence'. Social well-being in nurses features dynamic, evolutionary and complex is the result of this story.

Conclusion: The formation process of social well-being of nurses, the resultant interaction of individual factors, interpersonal and social variables under atmospheric pressure inside and outside the organization and improve it depends on one's appreciation of the support of the community, the media, organizations, colleagues and families are formed and received are worthwhile existence. In addition the forming variables of the model could be used for designing measures to assess the social well-being of nurses.

Keywords: Social well-being, worthy existence, nurses, qualitative study, grounded theory.